

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้จะนำเสนอสรุปผลการวิจัย โดยมีรายละเอียดตามลำดับดังนี้ คือ วัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ ตามลำดับดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการใช้หลักสูตร ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครปฐม
2. เพื่อศึกษาปัญหาการใช้หลักสูตร ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครปฐม

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดนครปฐม ที่เปิดทำการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในปีการศึกษา
2533-2535 จำนวน 23 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูล คือ

1. ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 23 คน
2. ครูหัวหน้ากลุ่มวิชา จำนวน 115 คน ประกอบด้วย
 - 2.1 กลุ่มวิชาภาษา จำนวน 23 คน
 - 2.2 กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์-วิทยาศาสตร์ จำนวน 23 คน
 - 2.3 กลุ่มวิชาสังคมศึกษา จำนวน 23 คน

2.4	กลุ่มวิชาพัฒนาบุคลากร	จำนวน	23	คน
2.5	กลุ่มวิชาการงานและอาชีพ	จำนวน	23	คน
	รวมผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้	จำนวน	138	คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์และแบบศึกษาเอกสารที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง มีทั้งหมด 3 ฉบับ ได้แก่

ฉบับที่ 1 แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เกี่ยวกับสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตร ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ฉบับที่ 2 แบบสัมภาษณ์ครูหัวหน้ากลุ่มวิชา เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เกี่ยวกับสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตร ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครปฐม

ฉบับที่ 3 แบบศึกษาเอกสาร ซึ่งจะรวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การใช้หลักสูตร ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครปฐม ซึ่งได้แก่ เอกสารหลักสูตร แผนการสอน ปฏิทินปฏิบัติงาน สมุดนิเทศประจำห้องเรียน แผนงาน/โครงการนิเทศภายในโรงเรียน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยถึงผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดนครปฐม เพื่อขอความร่วมมือไปยังหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ โดยให้ทำหนังสือแจ้งขอความร่วมมือไปยังผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อขอความร่วมมือในการวิจัย ซึ่งในครั้งนี้ผู้วิจัยเดินทางไปสัมภาษณ์และศึกษาเอกสารด้วยตนเอง โดยได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์และศึกษาเอกสารครบทุกโรงเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. แบบสัมภาษณ์ ทั้งสองฉบับ คือ แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนและครูหัวหน้ากลุ่มวิชา วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา แจกแจงความถี่ ทาค่าร้อยละ และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย
2. แบบศึกษาเอกสาร วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา แจกแจงความถี่ ทาค่าร้อยละและนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์ ซึ่งประกอบด้วย
ผู้บริหารโรงเรียน และครูหัวหน้ากลุ่มวิชา

ผู้บริหารโรงเรียน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุมากกว่า 45 ปีขึ้นไป วุฒิสุงสุดทางการศึกษาระดับปริญญาตรี มีประสบการณ์ในการทำงานในตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนมากกว่า 10 ปี มีคาบเวลาที่จะต้องเข้าสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่ม สร้างเสริมลักษณะนิสัย และสอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และกลุ่มวิชาพัฒนาบุคลิกภาพ มีจำนวนคาบที่สอนในสัปดาห์ 4-6 คาบ เคยเข้ารับการอบรม สัมมนาประชุม เรื่องหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในปี พ.ศ. 2534 และ พ.ศ. 2535 ระยะเวลาของการอบรมสัมมนา ประชุม อยู่ในระหว่าง 4-6 วัน ส่วนใหญ่จะเข้าร่วมในกิจกรรมที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด และกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา จัดขึ้น ผลที่ได้รับ คือ มีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง

ครูหัวหน้ากลุ่มวิชา ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงเพศชาย มีอายุระหว่าง 36-40 ปี วุฒิสุงสุดทางการศึกษาระดับปริญญาตรี มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป มีคาบเวลาสอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยและสอนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีคาบเวลาการสอนต่อสัปดาห์ 25-28 คาบ เคยเข้ารับการอบรม สัมมนาประชุม การจัดการเรียนการสอนใน

กลุ่มวิชาต่าง ๆ ในปี พ.ศ. 2535 ระยะเวลาของการอบรม สัมมนา ประชุม อยู่ในระหว่าง 1-3 วัน ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดจัดขึ้น ผลที่ได้รับ คือ มีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการใช้หลักสูตรในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครปฐม

1. การเตรียมความพร้อม

1.1 การประชาสัมพันธ์หลักสูตร พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรโดยการประชุมชี้แจงผู้ปกครองนักเรียน การมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์หลักสูตรของครูหัวหน้ากลุ่มวิชา กระทำโดยการประชาสัมพันธ์กับนักเรียนผ่านไปยังผู้ปกครองและบุคคลภายนอก

1.2 การประสานงานกับหน่วยงานภายนอก พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานภายนอกเพื่อเตรียมการใช้หลักสูตร หน่วยงานที่ติดต่อประสานงาน คือ โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เรื่องที่ติดต่อส่วนใหญ่ ได้แก่ เรื่องการจัดหาเอกสาร ตำรา สำหรับครูได้ศึกษาเพิ่มเติม ครูหัวหน้ากลุ่มวิชามีส่วนร่วมในการจัดหาเอกสาร ตำรา สำหรับการศึกษาเพิ่มเติม

1.3 การเตรียมบุคลากร พบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่มีการเตรียมบุคลากรเพื่อการใช้หลักสูตร กระทำโดยการแจกเอกสารหลักสูตรให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องไปศึกษา วิธีการสำรวจความพร้อมของครูผู้สอน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1,2,3 ก่อนทำการสอนโดยการประชุมปรึกษาหารือกับคณะครู การมีส่วนร่วมในการเตรียมบุคลากรของครูหัวหน้ากลุ่มวิชากระทำโดยการวางแผนร่วมกับโรงเรียน เพื่อให้ครูใช้หลักสูตรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

1.4 การเตรียมงบประมาณ พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ได้รับงบประมาณเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรจากเงินงบประมาณแผ่นดิน วิธีการจัดสรรงบประมาณเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรของโรงเรียนโดยการให้อาจารย์ผู้สอนมีส่วนร่วมในการเสนอขอประมาณค่าใช้จ่าย ครูหัวหน้ากลุ่มวิชามีส่วนร่วมในการเตรียมจัดสรรงบประมาณโดยการสำรวจ วัสดุ อุปกรณ์ ในรายวิชาที่สอนว่าขาดแคลนอะไรบ้าง และทำการเสนอขอของงบประมาณ

1.5 การจัดระบบบริหาร พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีการจัดระบบบริหาร โดยการกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบแต่ละฝ่ายงาน ครูหัวหน้ากลุ่มวิชามีส่วนร่วมในการจัดระบบบริหารโดยการจัดสั่งอำนวยการความสะดวกให้แก่ฝ่ายปฏิบัติ

1.6 การจัดระบบข้อมูลพื้นฐาน พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีการจัดระบบข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน โดยการแยกข้อมูลพื้นฐานออกเป็นหมวดหมู่ เช่น บุคลากรในโรงเรียน จำนวนห้องเรียน ข้อมูลเกี่ยวกับครูและนักเรียน เป็นต้น ข้อมูลพื้นฐานที่จัดทำเกี่ยวกับจำนวนนักเรียนในแต่ละห้องเรียนและจำนวนห้องเรียน ประโยชน์ของข้อมูลพื้นฐานที่โรงเรียนจัดทำนำไปใช้ใน เรื่องการจัดแผนการเรียนและวางแผนการสอน ครูหัวหน้ากลุ่มวิชามีส่วนร่วมในการจัดระบบข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนโดยการจัดแยกข้อมูลที่มีอยู่ เป็นหมู่หรือกลุ่ม เช่น จำนวนนักเรียน จำนวนห้องเรียน บุคลากรในโรงเรียน เป็นต้น

1.7 การจัดสื่อวัสดุ อุปกรณ์ และเอกสารประกอบการเรียนการสอน พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีการจัดทำสื่อการเรียนการสอน โดยพิจารณาจากความสอดคล้องกันกับ เนื้อหาวิชา ในการเตรียมสื่อ อุปกรณ์ กลุ่มวิชาดำเนินการโดยการสำรวจสภาพและความต้องการสื่อ อุปกรณ์ การสอนในกลุ่มวิชา ผู้บริหารโรงเรียนให้การสนับสนุนอาจารย์ผู้สอนในการจัดทำสื่อโดยการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ให้ ในการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการสื่อการเรียนการสอน เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) โรงเรียนได้มีการสำรวจ สอบถามความต้องการใช้สื่อการเรียนการสอนของครู และสำรวจจำนวนและประเภทสื่อการเรียนการสอนที่มีอยู่ในโรงเรียนในด้านบริการสื่อการเรียนการสอนของโรงเรียน พบว่า โรงเรียนได้มีการจัดทำทะเบียน และบัญชีสื่อไว้ การจัดเอกสารประกอบการเรียนการสอนโรงเรียนส่วนใหญ่จัดไว้ในห้องสมุดโรงเรียน

จากการศึกษาเอกสารหลักสูตรที่มีในโรงเรียนส่วนใหญ่ ได้แก่ หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) คู่มือประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) คู่มือหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) และแบบเรียนส่วนเอกสารหลักสูตรอื่น ๆ เช่น โครงการสอน คู่มือครู หนังสืออ่านประกอบ แผนการสอน ยังมีจำนวนไม่เพียงพอ และได้มาล่าช้าไม่ทันต่อความจำเป็นต้องใช้

1.8 การสร้างความมั่นใจให้กับคณะครูอาจารย์ พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ มีการสร้างความมั่นใจให้กับคณะครูอาจารย์โดยการจัดหาเอกสารหลักสูตรและวัสดุหลักสูตรให้ ครู ครูหัวหน้ากลุ่มวิชามีส่วนร่วมในการสร้างความมั่นใจให้คณะครูอาจารย์โดยการประสานงาน ให้ครูได้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์กับครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาและ โรงเรียนขยายโอกาส

2. การดำเนินการ

2.1 การจัดแผนการเรียน พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ได้มีการจัดแผนการเรียนโดยการกำหนดรายวิชา/กิจกรรมที่โรงเรียนเปิดสอนในแต่ละภาคเรียนโดยอาศัยข้อมูลพื้นฐานในด้านปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานของโรงเรียน ครูหัวหน้ากลุ่มวิชามีส่วนร่วม โดยการศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นในการจัดแผนการเรียน

2.2 การจัดทำแผนการสอน พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ให้ครูจัดทำแผน การสอนโดยร่วมดำเนินการจัดทำกับกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นจังหวัดนครปฐม ผู้บริหาร ให้การสนับสนุนโดยการประสานงานกับโรงเรียนประถมศึกษาที่เปิดขยายโอกาสทางการศึกษา ก่อนและส่งครูไปร่วมจัดทำแผนการสอนกับครูในกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัด นครปฐม ผู้จัดทำแผนการสอนในโรงเรียนคือ ครูผู้สอน ผู้ตรวจแผนการสอนย่อย คือ ผู้บริหาร โรงเรียน ซึ่งส่วนใหญ่ตรวจแล้วไม่ได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ลักษณะของแผนการสอนย่อยที่จัดทำ มีความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม สื่อการเรียนการสอน และการวัดผล ประเมินผล

2.3 การจัดตารางสอน พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีการวางแผนในการจัด ตารางสอนโดยการจัดวิชาบังคับก่อน และคำนึงถึงชั่วโมงของครูแต่ละคนว่าลงได้ ผู้รับผิดชอบ ในการจัดตารางสอนส่วนใหญ่ได้แก่ ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการโดยครูหัวหน้ากลุ่มวิชาและครูประจำชั้น มาร่วมจัดด้วย

2.4 การจัดครูเข้าสอน พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีเกณฑ์ในการจัดครูเข้า สอนตามความสามารถ

2.5 การจัดการเรียนการสอน พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แต่ละวิชาดำเนินการโดยจัดตามเนื้อหาของบทเรียน แต่ยืดหยุ่นได้ตามเหตุการณ์และสภาพท้องถิ่น ความรู้ที่ต้องการเพิ่มประสิทธิภาพการสอน คือ การสร้างและใช้เครื่องมือทดสอบ วัดผล และประเมินผล วิธีสอนและเทคนิคที่จะนำมาใช้ในการสอน ในการจัดสอนซ่อมเสริมดำเนินการโดยการสอนซ่อมเสริมนอกเวลาเรียนและสื่อการเรียนการสอนที่ใช้ในกลุ่มวิชา คือ ของจริง

2.6 การนิเทศภายในโรงเรียน พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่จัดทำมีการนิเทศภายในโรงเรียน โดยมีผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้นิเทศ กิจกรรมการนิเทศส่วนใหญ่ได้แก่ การเยี่ยมเยียนชั้นเรียน โรงเรียนได้มีการวางแผนการนิเทศภายในโดยการจัดทำให้สอดคล้องกับปัญหาของโรงเรียน โดยมีเครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศ คือ แบบสังเกตการสอนในชั้นเรียน และจากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับแผนงาน/โครงการนิเทศภายในโรงเรียน พบว่า โรงเรียนยังไม่มีแผนงานนิเทศภายในโรงเรียน จัดทำเป็นเพียงโครงการนิเทศภายในโรงเรียน ซึ่งเป็นโครงการที่สนองนโยบายของต้นสังกัด การพัฒนาตามนโยบายของโรงเรียน เพื่อแก้ปัญหา และเป็นโครงการใหม่ที่ยังริเริ่ม เพื่อพัฒนาโดยจะครอบคลุมงานวิชาการเท่านั้น

ปฏิทินปฏิบัติงาน พบว่า โรงเรียนจัดทำปฏิทินปฏิบัติงานสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ ซึ่งมีลักษณะเป็นการนิเทศห้องเรียนซึ่งเน้นงานวิชาการและจัดทำในกระดาษใบสื่อนำขนาดใหญ่ แยกเป็น 2 ภาคเรียนและจัดทำโดยการนำโครงการทุกโครงการมารวมไว้เป็นรูปเล่มในแผนปฏิบัติงานประจำปี

สมุดนิเทศประจำห้องเรียน พบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่มีการจัดทำสมุดนิเทศประจำห้องเรียน สารระที่นิเทศเกี่ยวกับการจัดทำเอกสารประจำชั้นเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผลการสอน

2.7 การวัดและประเมินผลการเรียน พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการวัดและประเมินผลการเรียนโดยการประเมินผลให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้อย่างแต่ละวิชา โดยครูหัวหน้ากลุ่มวิชาจัดหาเอกสารที่เกี่ยวข้องมาให้ครูได้ศึกษาผู้บริหารโรงเรียนให้การสนับสนุนเพื่อให้ครูเกิดความรู้เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลโดยการประชุมชี้แจงให้ทราบ เครื่องมือที่ใช้ในการวัดผล คือ แบบทดสอบ โรงเรียนได้มีการนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงวิธีการสอนของครู

2.8 การจัดกิจกรรมสนับสนุนการใช้หลักสูตร พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีการจัดกิจกรรมลูกเสือ ยุวกาชาด การสนับสนุนการจัดโดยการจัดห้องหรือสถานที่ที่เหมาะสมในการดำเนินการจัด

3. การติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร

การติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร ด้านการเตรียมความพร้อมและการดำเนินการ พบว่า โรงเรียนได้กำหนดค่าที่มีบุคคลที่รับผิดชอบในการติดตามและประเมินผล คือ ผู้บริหารโรงเรียน และครูหัวหน้ากลุ่มวิชามีส่วนร่วมด้วย โดยมีระยะเวลาในการติดตามประเมินผลภาคเรียนละ 1 ครั้ง เครื่องมือที่ใช้ส่วนใหญ่ได้แก่ แบบบันทึกการปฏิบัติงานและนำผลการประเมินไปใช้เพื่อแก้ไข เรื่องที่บกพร่องและเป็นปัญหา

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตร ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครปฐม

1. การเตรียมความพร้อม

1.1 การประชาสัมพันธ์หลักสูตร พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับบุคลากรในโรงเรียนไม่เห็นความสำคัญ และ ระยะเวลาในการประชาสัมพันธ์มีน้อย

1.2 การประสานงานกับหน่วยงานภายนอก พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับเวลาในการติดต่อประสานงานมีน้อย

1.3 การเตรียมบุคลากร พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับ หน่วยงานภายนอกไม่ให้ความร่วมมือ และ บุคลากรขาดความรู้และทักษะในบางรายวิชา รวมทั้ง การขาดแคลนงบประมาณ

1.4 การเตรียมงบประมาณ พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับงบประมาณที่ได้ล่าช้า ไม่ทันต่อความจำเป็นต้องใช้

1.5 การจัดระบบบริหาร พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับบุคลากรมีจำกัด

1.6 การจัดระบบข้อมูลพื้นฐาน พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับการขาดบุคลากรรับผิดชอบในการรวบรวมข้อมูล

1.7 การจัดสื่อวัสดุอุปกรณ์ และเอกสารประกอบการเรียนการสอนพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับการขาดบุคลากรที่เชี่ยวชาญในนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่จะแนะนำการขาดแคลนเอกสาร ตำรา ที่จะค้นคว้าวิธีใหม่ ๆ และมีงบประมาณในการสร้างสื่อจากัดไม่เพียงพอ และเอกสารประกอบหลักสูตรได้มาล่าช้าไม่ทันกับความจำเป็นต้องใช้

1.8 การสร้างความมั่นใจให้คณะครูอาจารย์ พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับ ครูไม่เข้าใจหลักสูตรฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533

2. การดำเนินการ

2.1 การจัดแผนการเรียน พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับ บางรายวิชาต้องใช้วิทยากรจากภายนอก ทำให้ไม่สามารถกำหนดรายวิชาได้และขาดเอกสาร ตำรา สำหรับการศึกษา ค้นคว้า

2.2 การจัดแผนการสอน พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับการขาดผู้รับผิดชอบในการติดตามการทำแผนการสอน และ อาจารย์ผู้สอนขาดความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำ

2.3 การจัดครูเข้าสอน พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับการไม่สามารถจัดครูเข้าสอนให้ตรงตามวุฒิ ความสามารถ ความถนัด เนื่องจากครูมีจำกัด

2.4 การจัดตารางสอน พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับครูแต่ละคนมีภาระในการสอนสัปดาห์ละ 25-28 คาบ และขาดครูที่มีวุฒิทางคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ

2.5 การจัดการเรียนการสอน พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับครูขาดทักษะในการใช้อุปกรณ์บางชนิด และการขาดแคลนครูอาจารย์ในกลุ่มวิชาต่าง ๆ

2.6 การวัดและประเมินผลการเรียน พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับ ครูขาดทักษะในการวิเคราะห์ข้อสอบ และ บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจเรื่อง การวัดและประเมินผล

2.7 การนิเทศภายในโรงเรียน พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับการขาดการวางแผนการนิเทศที่เป็นระบบ และขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ให้คำปรึกษา หรือนิเทศโดยเฉพาะ

2.8 การจัดกิจกรรมสนับสนุนการใช้หลักสูตร พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีปัญหา เกี่ยวกับการขาดงบประมาณสนับสนุน สิ่งอำนวยความสะดวกไม่เพียงพอ

3. การติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร

ในการติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับการขาดผู้รับผิดชอบในการดำเนินการติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรโดยตรง

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล สภาพและปัญหาการใช้หลักสูตร ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครปฐม มีข้อค้นพบที่น่าสนใจและสมควรนำมาอภิปราย ดังต่อไปนี้

1. ด้านการเตรียมความพร้อม

การประชาสัมพันธ์หลักสูตร จากผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรโดยการประชุมชี้แจงผู้ปกครองนักเรียน และประชาสัมพันธ์กับนักเรียนผ่านไปยังผู้ปกครองและบุคคลภายนอก ปัญหาที่พบ ได้แก่ บุคลากรในโรงเรียนไม่เห็นความสำคัญ และระยะเวลาในการประชาสัมพันธ์มีน้อยผู้วิจัยเห็นว่า การประชาสัมพันธ์หลักสูตรเป็นการดำเนินการที่ดีในการที่จะเสริมสร้างให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมีความรู้ ความเข้าใจและความรู้สึกที่ดีต่อหลักสูตร จากผลการวิจัยที่ใช้วิธีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรโดยการประชุมชี้แจงก็เป็นวิธีการหนึ่งที่สอดคล้องกับ ธารง บัวศรี (2531) ได้เสนอแนะไว้ นอกจากนี้ยังอาจใช้วิธีการอื่น ๆ เช่น การออกเอกสารสิ่งพิมพ์ การใช้สื่อมวลชน เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เป็นต้น การที่จะใช้วิธีการประชาสัมพันธ์อย่างไรแก่ผู้ใด เป็นจำนวนกี่ครั้ง เป็นเรื่องที่จะต้องพิจารณา อย่างไรก็ตามสิ่งที่ควรให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ

ก็คือ สิ่งที่เปลี่ยนแปลงนั้นคืออะไร จะมีประโยชน์แก่ผู้เกี่ยวข้องอย่างไร และจะมีผลกระทบต่อบทบาทหน้าที่ของเขายังไร สำหรับปัญหาบุคลากรในโรงเรียนไม่เห็นความสำคัญและระยะเวลาในการประชาสัมพันธ์มีน้อย เพราะครูผู้สอนทุกคนมีคาบเวลาที่จะต้องเข้าสอนทั้งในระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา อีกทั้งมีงานโครงการต่าง ๆ ของโรงเรียน สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด อีกทั้งจำนวนบุคลากรในโรงเรียนไม่เพียงพอส่งผลให้เกิดปัญหาดังกล่าว สำหรับกรณีที่บุคลากรในโรงเรียนไม่เห็นความสำคัญของการประชาสัมพันธ์หลักสูตร ผู้บริหารโรงเรียนควรประชุมชี้แจงให้ครูเห็นความสำคัญ ดังที่ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2533) กล่าวว่า การประชาสัมพันธ์หลักสูตรเป็นภารกิจที่คณะกรรมการบริหารหลักสูตรจะต้องวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรเพื่อการสื่อสารสองทางและเสริมสร้างให้ผู้เกี่ยวข้องเกิดความรู้สึกที่ดีต่อหลักสูตร ป้องกันและแก้ไขการเข้าใจผิด ขจัดและลดสาเหตุการขัดแย้งต่าง ๆ รวมทั้งสนับสนุนนโยบายการดำเนินการใช้งานการใช้หลักสูตรด้วย

การประสานงานกับหน่วยงานภายนอก ผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนมีการติดต่อประสานงานกับโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เพื่อการจัดหาเอกสารตำราสำหรับครูได้ศึกษาเพิ่มเติม การยืมสื่อวัสดุอุปกรณ์ ปัญหาที่พบคือระยะเวลาในการติดต่อประสานงานมีน้อย ผู้วิจัยเห็นว่าการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานภายนอกดังกล่าว เป็นสิ่งที่ดีและมีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่อยู่ในระยะของการบุกเบิก และประการสำคัญคือ การมุ่งเน้นในเรื่องของอาชีพว่าเป็นที่โรงเรียนจะต้องอาศัยหน่วยงานภายนอก เช่น สถานประกอบการในท้องถิ่น สถานฝึกงานอาชีพ รวมทั้งหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อขอความร่วมมือในเรื่องต่าง ๆ ในอันที่จะมาสนับสนุนการใช้หลักสูตรให้บรรลุวัตถุประสงค์ สำหรับปัญหาเวลาในการติดต่อประสานงานมีน้อย เพราะครูรับภาระในการสอนทั้งในระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา ผู้วิจัยเห็นว่าควรจะได้มีการบรรจุจำนวนครูผู้สอนเพิ่มมากขึ้นหรือใช้วิทยากรท้องถิ่นเป็นผู้สอนรวมทั้งประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ขอความร่วมมือโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตบริการและวิทยาลัยอาชีวศึกษา เป็นต้น อาจจะช่วยแก้ปัญหาดังกล่าวได้ในระดับหนึ่ง

การเตรียมบุคลากร ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนมีการเตรียมความพร้อมโดยการประชุมปรึกษาหารือกับคณะครู แจกเอกสารหลักสูตรให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องไปศึกษา ส่งบุคลากรเข้ารับการอบรมเรื่องหลักสูตร ปัญหาที่พบ ได้แก่ หน่วยงานภายนอกไม่ให้ความร่วมมือ บุคลากรขาดความรู้และทักษะในบางรายวิชาและการขาดแคลนงบประมาณ ผู้วิจัยเห็นว่าการเตรียมบุคลากรดังกล่าวเป็นการดำเนินการที่ได้อันที่จะทำให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตร ดังที่ ธำรง บัวศรี (2531) กล่าวว่า ครูผู้สอนเป็นบุคคลที่สำคัญที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรประสบความสำเร็จ หรือล้มเหลว เพราะเป็นผู้นำเอาหลักสูตรไปใช้ในห้องเรียนจริง ๆ ดังนั้นก่อนที่จะนำหลักสูตรไปใช้ผู้รับผิดชอบจะต้องเตรียมครูให้พร้อมทั้งในด้านความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร ทักษะในการใช้หลักสูตรและเจตคติที่ดีต่อหลักสูตร ตลอดจนโครงสร้างและเนื้อหาของหลักสูตร ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับ สัจจ อุทรานันท์ (2527) กล่าวว่า การดำเนินการเตรียมบุคลากร เพื่อการใช้หลักสูตรใหม่อาจดำเนินการได้หลายวิธี เช่น การประชุมชี้แจง การอบรม การประชุมสัมมนา การเผยแพร่ทางเอกสาร และสื่อมวลชนต่างๆ ซึ่งการดำเนินการต่างๆ ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมาย และความพร้อมต่างๆ เป็นสำคัญ สำหรับปัญหา ด้านงบประมาณผู้วิจัยเห็นว่า ควรจะให้มีการจัดสรรงบประมาณมาใช้ในการเตรียมบุคลากรให้มากขึ้นส่วนปัญหาหน่วยงานภายนอกไม่ให้ความร่วมมือ ควรจะได้มีการประชุมชี้แจง หรือมีการประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานภายนอกเห็นความสำคัญและความจำเป็นเร่งด่วนในการเตรียมบุคลากรให้กับโรงเรียนขยายโอกาส โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนที่จะเปิดขยายโอกาสทางการศึกษาขึ้นพื้นฐานในปีต่อ ๆ ไป ควรจะได้มีการเตรียมบุคลากรไว้ล่วงหน้า

การเตรียมงบประมาณ ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนได้รับงบประมาณจากเงินงบประมาณแผ่นดิน วิธีการจัดสรรงบประมาณโดยการให้อาจารย์ผู้สอนมีส่วนร่วมในการเสนองบประมาณค่าใช้จ่ายโดยการสำรวจ วัสดุอุปกรณ์ในรายวิชาที่สอน และนำเสนอของงบประมาณปัญหาในการเตรียมงบประมาณ พบว่า งบประมาณที่ได้ล่าช้าไม่ทันต่อความจำเป็นต้องใช้ ผู้วิจัยเห็นว่าการที่โรงเรียนให้อาจารย์ผู้สอนมีส่วนร่วมในการเสนอของงบประมาณ โดยการสำรวจ วัสดุอุปกรณ์ในรายวิชาที่สอน และทำเสนอของงบประมาณเป็นวิธีการดำเนินการที่ดี เพราะทางโรงเรียนจะได้จัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ให้ตรงกับความต้องการของผู้ใช้ และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนตลอดจนเป็นการใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่าอีกด้วย สำหรับปัญหาเรื่องเงินงบประมาณที่

ได้ล่าช้าไม่ทันต่อความจำเป็นต่องานนั้น ผู้วิจัยเห็นว่า โรงเรียนใดที่ทางราชการมีโครงการที่จะเปิดขยายโอกาส ก็ควรมีการเตรียมงบประมาณไว้ เมื่อเปิดดำเนินการจะได้ไม่มีปัญหา ทั้งนี้ทางสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดควรมีการติดตามในเรื่องนี้ด้วย นอกจากนี้ผู้วิจัยเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนต้องใช้ความสามารถในการหาเงินนอกงบประมาณอื่น ๆ มาช่วย ดังที่ วิจิตร ศรีสอ้าน (2514) กล่าวว่า ครูใหญ่สมัยปัจจุบันจะต้องมี Economic Minded มากกว่าเดิม เพราะประเทศไทยเรามีงบประมาณจำกัด จะรอแต่งบประมาณแผ่นดินอย่างเดียวไม่ได้ ครูใหญ่จะต้องรู้ว่าแหล่งหาเงินอยู่ที่ไหน จะได้มาอย่างไร งานนี้ต้องร่วมมือกับชุมชน สมภารเจ้าวัด เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ผู้ปกครอง เป็นต้น

การจัดระบบบริหาร ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีการจัดระบบบริหาร โดยการกำหนดบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบแต่ละฝ่ายงานโดยครูหัวหน้ากลุ่มวิชา มีส่วนร่วมในการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ฝ่ายปฏิบัติ ด้านปัญหาในการจัดระบบบริหารพบว่า บุคลากรมีจำกัด ผู้วิจัยเห็นว่า การจัดระบบบริหารดังกล่าว เป็นการดำเนินการที่ดีและสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534) ได้เสนอแนะว่า ผู้บริหารโรงเรียนควรมีการจัดแบ่งสายงานที่ชัดเจน โดยกำหนดบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบแต่ละฝ่ายงาน จัดทำเป็นแผนภูมิการบริหารงาน และจัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ฝ่ายปฏิบัติ ผู้วิจัยเห็นว่า ถ้าผู้บริหารมีการบริหารงานที่เป็นระบบชัดเจนดังกล่าว ครูทุกคนจะไม่ก้าวก่ายหน้าทีกัน เพราะทุกคนรู้ว่าตนเองจะต้องรับผิดชอบอะไร มีผลทำให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างรวดเร็ว ตามที่คาดหวังไว้ สำหรับปัญหาบุคลากรมีจำกัด ทำให้บางคนต้องรับผิดชอบงานหลายอย่าง การจัดระบบบริหารจึงไม่ชัดเจน มีผลให้งานล่าช้า ผู้วิจัยเห็นว่าควรจะได้มีการบรรจุอัตราครูเพิ่มเติมให้กับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีจำนวนเพียงพอและเหมาะสม

การจัดระบบข้อมูลพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนมีการจัดแยกข้อมูลพื้นฐานออกเป็นหมวดหมู่เกี่ยวกับจำนวนนักเรียน จำนวนห้องเรียน และนำข้อมูลพื้นฐานไปใช้ในเรื่องการจัดการเรียนและวางแผนการสอน ปัญหาที่พบได้แก่ การขาดบุคลากรรับผิดชอบในการรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเห็นว่า การจัดระบบข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนเป็นการดำเนินการที่มีประโยชน์มาก นอกจากจะเป็นข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนนักเรียน จำนวนห้องเรียนแล้ว ข้อมูลอื่น ๆ ได้แก่ บุคลากรในโรงเรียน วัสดุครุภัณฑ์ แหล่งทรัพยากร วิทยากรในท้องถิ่น อาชีพในท้องถิ่น

และข้อมูลอื่น ๆ ในท้องถิ่นจะเป็นประโยชน์มากต่อผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนในการใช้หลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ ดังที่สุมิตร คุชานุกร (2523) กล่าวว่า หลักสูตรจะสัมฤทธิ์ผลได้ตามความมุ่งหมาย จำเป็นต้องมีปัจจัยหลาย ๆ ด้านมาเสริม โดยเฉพาะผู้บริหารโรงเรียนควรมีความรู้ ความเข้าใจแตกฉานในหลักสูตรทุกวิชา ทุกระดับชั้น เพื่อประสานการเรียนการสอนได้อย่างกลมกลืนและเอื้ออำนวยให้ครูและนักเรียนสามารถสอนและเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุด ผู้บริหารจะต้องสำรวจปัจจัยและสภาพต่าง ๆ ของโรงเรียนว่าเหมาะสมกับการนำหลักสูตรไปใช้หรือไม่ ผู้บริหารควรคำนึงถึงขนาดของห้องเรียน จำนวนนักเรียน การกำหนดครูเข้าสอน การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จะอำนวยความสะดวกการเรียนการสอน การจัดระบบข้อมูลพื้นฐานดังกล่าวจะช่วยให้การใช้หลักสูตรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับการขาดบุคลากรรับผิดชอบในการรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยเห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนควรมอบหมายให้มีคณะทำงานโดยเฉพาะในการรวบรวมข้อมูล ทั้งนี้บุคลากรในโรงเรียน ชุมชนต้องให้ความร่วมมือด้วย การจัดระบบข้อมูลพื้นฐานดังกล่าวจึงจะมีประสิทธิภาพ สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ตามต้องการ

การจัดสื่อวัสดุอุปกรณ์ และเอกสารประกอบการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนมีการจัดหาสื่อสอดคล้องกับเนื้อหาวิชา โดยมีการสำรวจสภาพความต้องการสื่ออุปกรณ์การสอนในกลุ่มวิชา สำรวจจำนวนและประเภทสื่อการเรียนการสอนที่มีในโรงเรียนแล้วจัดทำทะเบียนบัญชีสื่อไว้ ผู้บริหารโรงเรียนให้การสนับสนุนโดยการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ให้ปัญหาที่พบได้แก่ การขาดบุคลากรที่เชี่ยวชาญในนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่จะแนะนำ การขาดแคลนเอกสาร ตำราที่จะศึกษาค้นคว้าวิธีการใหม่ ๆ งบประมาณในการสร้างสื่อไม่เพียงพอและเอกสารหลักสูตรได้มาช้า ไม่ทันต่อความจำเป็นต้องใช้ ผู้วิจัยเห็นว่า การจัดหาสื่อดังกล่าวเป็นการดำเนินการที่ถูกต้อง เพราะสื่อการเรียนการสอนเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้นักเรียนสามารถเข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ ได้แจ่มแจ้ง สำหรับโรงเรียนขยายโอกาสเป็นโรงเรียนที่เปิดใหม่ สื่อและอุปกรณ์ต่างๆ ยังขาดแคลน ผู้วิจัยเห็นว่าโรงเรียนควรมีการติดต่อกับหน่วยงานภายนอกเพื่อขอบริจาคหรือขอยืมจากแหล่งวิทยาการต่าง ๆ จะแก้ปัญหาการขาดแคลนสื่อ และงบประมาณในการจัดหาได้ทางหนึ่งนอกจากนี้อาจนำทรัพยากรในท้องถิ่น แหล่งวิทยาการสถานประกอบการมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน จะช่วยลดงบประมาณที่มีจำกัดได้ สำหรับ

ปัญหาการขาดบุคลากรที่เชี่ยวชาญในนวัตกรรมใหม่ ๆ การขาดแคลนเอกสารตำรา ผู้วิจัยเห็นว่า ควรมีการเชิญวิทยากรที่มีความรู้ในนวัตกรรมใหม่ ๆ มาให้คำแนะนำในการผลิตสื่อ โดยจัดในรูปของการประชุมปฏิบัติการ นอกจากนี้ควรมีการพิมพ์เอกสารหรือตำราเกี่ยวกับการผลิตสื่อออกเผยแพร่ไปยังโรงเรียนขยายโอกาส เพื่อให้ครูเกิดความรู้ ความเข้าใจ ในการผลิตและใช้สื่อรวมทั้งการบำรุงรักษาสื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

การสร้างความมั่นใจให้คณะครูอาจารย์ ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนมีการจัดหา เอกสารหลักสูตรให้ครูศึกษาและ มีการประสานงานให้ครูได้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและ ประสบการณ์กับครูโรงเรียนมัธยมศึกษาและโรงเรียนขยายโอกาส ด้านปัญหาพบว่า ครูยังไม่ เข้าใจหลักสูตรฉบับปรับปรุงสำหรับเรื่องนี้ผู้วิจัยเห็นว่า สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ และกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา ควรให้ความรู้เรื่องหลักสูตรฉบับปรับปรุงให้มากขึ้น ซึ่งอาจจัดในรูปของการประชุมปฏิบัติการ อบรมสัมมนาให้กับ ผู้บริหารโรงเรียนและครูเพื่อให้เกิดความมั่นใจในการใช้หลักสูตรมากขึ้นนอกจากนี้ผู้บริหาร ควรจะหาวิทยุและกำลังใจแก่คณะครูในโรงเรียนด้วย

2. การดำเนินการ

การจัดแผนการเรียน ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนมีการกำหนดรายวิชา กิจกรรมที่โรงเรียนเปิดสอนในแต่ละภาคเรียน โดยอาศัยข้อมูลพื้นฐานด้านปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานของโรงเรียน ปัญหาที่พบคือ บางรายวิชาต้องใช้วิทยากรจากภายนอก ทำให้ไม่สามารถกำหนดรายวิชาได้ และการขาดเอกสาร ตำรา สำหรับการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัย เห็นด้วยกับการที่โรงเรียนจะเปิดสอนรายวิชาใดนั้น ต้องอาศัยข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน แล้วจึงมากำหนดรายวิชาที่จะเปิดสอน ซึ่งสอดคล้องกับขั้นตอนการจัดทำแผนการเรียนของ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534) ที่กำหนดไว้ 4 ขั้นตอนคือการศึกษา ข้อมูลพื้นฐาน การกำหนดรายวิชา/ กิจกรรมที่เปิดสอนในแต่ละภาค การให้นักเรียนเลือก แผนการเรียนและการปรับเปลี่ยนแผนการเรียน สำหรับโรงเรียนขยายโอกาส การให้นักเรียน เลือกแผนการเรียนและปรับเปลี่ยนแผนการเรียนทำได้ยาก เนื่องจากข้อจำกัดในเรื่องจำนวน นักเรียน จำนวนครูผู้สอน จึงเป็นการบังคับเลือกให้นักเรียนได้เรียนตามที่โรงเรียนกำหนด สำหรับปัญหาที่บางรายวิชาต้องใช้วิทยากรจากภายนอก ผู้วิจัยเห็นว่า ควรมีการติดต่อประสาน

งานกับวิทยากรภายนอกไว้ล่วงหน้าก่อนจัดแผนการเรียน เรื่องการขาดเอกสารสำหรับการศึกษาค้นคว้าควรมีการติดต่อประสานงานกับโรงเรียนมัธยมศึกษาในท้องถิ่นมาให้คำปรึกษาและทางสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ควรพิมพ์เอกสารแนะนำเกี่ยวกับการจัดแผนการเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาโดยเฉพาะ

การทำแผนการสอน ผลการวิจัยพบว่าครูผู้สอนดำเนินการจัดทำร่วมกับกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดนครปฐม ปัญหาในการจัดทำพบว่าขาดผู้รับผิดชอบในการติดตามการทำงานและอาจารย์ผู้สอนขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำผู้วิจัยเห็นว่า การร่วมกันจัดทำแผนการสอนเป็นการดำเนินการที่ดี และการที่ครูได้มีส่วนร่วมในการทำแผนการสอนนั้น ครูจะมีความรู้สึกว่าตัวเองมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ลงมือทำเอง ย่อมเกิดความรู้ความเข้าใจในการนำไปใช้มากกว่า สำหรับประเด็นปัญหา ผู้วิจัยเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ควรมีการตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบในการติดตามการทำงานแผนการสอนและการทำแผนการสอนย่อยไว้ให้ชัดเจน ควรมีการให้ความรู้ในเรื่องการทำแผนการสอนอย่างละเอียด โดยการจัดในรูปแบบของการประชุมปฏิบัติการอย่างจริงจัง

การจัดตารางสอน ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนมีการวางแผนการจัดตารางสอนโดยการจัดวิชาบังคับก่อนและคำนึงถึงชั่วโมงของครูแต่ละคนว่าลงได้ โดยมีผู้ช่วยฝ่ายวิชาการรับผิดชอบในการจัด ครูหัวหน้ากลุ่มวิชา ครูประจำชั้นมัธยมศึกษา ร่วมกันจัดด้วยการสอนซ่อมเสริมท่านนอกเวลาเรียน สำหรับปัญหาในด้านนี้ คือครูแต่ละคนมีภาระในการสอนสัปดาห์ละ 25-28 คาบ และขาดครูที่มีวุฒิต่าง คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ ผู้วิจัยเห็นด้วยกับการจัดตารางสอนโดยจัดวิชาบังคับก่อนเพราะวิชาบังคับเป็นวิชาที่มีความสำคัญที่ทุกคนต้องเรียนเพื่อให้จบตามหลักสูตร สำหรับปัญหาที่พบดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นว่า ควรมีการบรรจุอัตรากำลังครูเพิ่มมากขึ้นโดยเปิดสอบบรรจุตามวิชาเอกที่ขาดแคลน ได้แก่ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และ ภาษาอังกฤษ

การจัดครูเข้าสอน ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนจัดครูเข้าสอนตามความสามารถ ปัญหาคือ ไม่สามารถจัดครูเข้าสอนตามวุฒิได้ เนื่องจากครูมีจำกัด ผู้วิจัยเห็นว่าทางหนึ่งที่จะช่วยให้ครูที่เข้าสอน สามารถเข้าสอนได้ดี ก็คือ การจัดอบรมประชุมหรือสัมมนาครูผู้สอนให้มีความรู้เรื่องหลักสูตร และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในกลุ่มวิชาต่าง ๆ ในกรณีที่ครูมีจำกัด ผู้วิจัยเห็นว่า ควรมีการจัดสรรอัตรากำลังครู โดยการสำรวจก่อนว่า โรงเรียนขาดครูที่มีวุฒิทางด้านใด แล้วจัดอัตราเพิ่มให้ตรงตามวุฒิที่ขาดแคลนให้ได้มากที่สุด นอกจากนี้อาจเชิญวิทยากรจากภายนอกมาช่วยสอนเป็นครั้งคราว หรือ จัดให้นักเรียนได้ศึกษาหาความรู้จากแหล่งวิทยากรก็เป็นทางหนึ่งที่จะช่วยแก้ปัญหาการจัดครูเข้าสอนได้เช่นกัน

การจัดการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามเนื้อหาของบทเรียน และยึดหยุ่นได้ตามเหตุการณ์และสภาพท้องถิ่น ความรู้ที่ต้องการเพิ่มประสิทธิภาพการสอน คือ การสร้างและใช้เครื่องมือทดสอบวัดผล ประเมินผลด้านปัญหาพบว่า ครูขาดทักษะในการใช้อุปกรณ์บางชนิด สำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจัดตามเนื้อหาของบทเรียน และยึดหยุ่นตามเหตุการณ์และสภาพท้องถิ่นสอดคล้องกับข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอนของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2521) ประการหนึ่ง คือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตลอดจนเนื้อหาในแต่ละบทเรียน ควรยึดหยุ่นได้ตามเหตุการณ์ สภาพของท้องถิ่น ความสนใจของผู้เรียนและมีความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มวิชามากที่สุดเท่าที่จะทำได้ และยังคงสอดคล้องกับแนวดำเนินกิจการของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ประการหนึ่ง คือ ให้ท้องถิ่นปรับรายละเอียดของรายวิชาให้สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่นส่งเสริมให้ท้องถิ่นจัดทำรายวิชาที่สนองความต้องการของท้องถิ่น และส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดในการสร้างสรรค์งาน สำหรับความรู้เรื่องการสร้างและใช้เครื่องมือทดสอบ ครูมีความต้องการก็เนื่องมาจากหลักสูตรที่ใช้เป็นหลักสูตรใหม่หนังสือเรียนใหม่ ครูต้องสร้างเครื่องมือทดสอบใหม่ ซึ่งครูยังขาดความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำ หรือทำแล้วไม่ได้มาตรฐาน ผู้วิจัยเห็นว่าสำนักงาน-การประถมศึกษาจังหวัด ควรจัดอบรม สัมมนา ประชุมปฏิบัติการในเรื่องนี้เพื่อให้ครูผู้สอนทราบถึงวิธีการ แนวดำเนินการจัดทำแล้วสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้องหรือกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสร่วมกันจัดทำเครื่องมือทดสอบในกลุ่มวิชาต่างๆ เพื่อเป็นมาตรฐานสำหรับใช้ในโรงเรียนขยายโอกาสเอง

การนิเทศภายในโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีการนิเทศภายในโรงเรียน โดยมีผู้บริหารเป็นผู้นิเทศ ครูวิชาการโรงเรียน ครูหัวหน้ากลุ่มวิชามีส่วนร่วมด้วย กิจกรรมการนิเทศที่ใช้ได้แก่ การเยี่ยมเยียนชั้นเรียน การประชุมครู การสังเกตการสอนในชั้นเรียน ให้นักศึกษาเอกสาร เป็นต้น เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสังเกตการสอนในชั้นเรียน รองลงมาคือ เอกสารและคู่มือต่าง ๆ แบบบันทึกพฤติกรรมของครู แบบสำรวจ แบบสอบถาม จากการศึกษาเอกสารพบว่า โรงเรียนไม่มีแผนงานนิเทศ จัดทำในรูปแบบของโครงการนิเทศภายในโรงเรียน ซึ่งมุ่งเน้นทางด้านวิชาการ ปฏิทินปฏิบัติงานจัดทำในกระดาษโปสเตอร์ ขนาดใหญ่ แยกเป็น 2 ภาคเรียน และจัดทำโดยการนำโครงการทุกโครงการมารวมไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี สมุดนิเทศประจำห้องเรียน มีสาระนิเทศเกี่ยวกับ การจัดทำเอกสารประจำชั้นเรียน การจัดการเรียนการสอน และการประเมินผล ปัญหาที่พบ ได้แก่ การขาดการวางแผนการนิเทศที่เป็นระบบ และขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถมาให้คำปรึกษาแนะนำโดยเฉพาะจากผลการวิจัยเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียน โดยผู้บริหารเป็นผู้นิเทศ ครูหัวหน้ากลุ่มวิชา ครูวิชาการโรงเรียน มีส่วนร่วมด้วยนั้น สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534) ได้กล่าวถึง ผู้ที่ทำหน้าที่ในการนิเทศภายในโรงเรียนอาจเป็นผู้บริหารโรงเรียน หรือครูผู้สอนบางท่านร่วมกับผู้บริหาร หรือคณะครูทั้งหมดร่วมกันนิเทศ ทั้งนี้ผู้บริหารโรงเรียนควรเป็นผู้นำ ผู้กระตุ้น และจัดระบบการนิเทศภายในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพสำหรับกิจกรรมการนิเทศที่ใช้คือการเยี่ยมเยียนชั้นเรียนการประชุมครู การสังเกตการสอนในชั้นเรียน ให้นักศึกษาเอกสาร สอดคล้องกับกิจกรรมการนิเทศที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534) กำหนดไว้ มีดังนี้ คือการประชุมครูก่อนเปิดภาคเรียน การประชุมนิเทศครูใหม่ การให้คำปรึกษาแนะนำ การอบรม การประชุมปฏิบัติการ การสัมมนา การระดมความคิด การสาธิตการสอน การให้นักศึกษาเอกสารทางวิชาการ การสนทนาทางวิชาการ การเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน การศึกษาดูงาน การสังเกตการสอน การวิจัยเชิงปฏิบัติการ การเขียนเอกสารหรือบทความทางวิชาการ และการจัดนิทรรศการ

การที่โรงเรียนจะใช้กิจกรรมการนิเทศชนิดใดขึ้นอยู่กับความเหมาะสมทั้งด้านจุดมุ่งหมาย สถานการณ์ ระยะเวลา จำนวนคาบ ตลอดจนจนประสบการณ์ที่ต้องการให้ได้รับมาเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาอย่างไรก็ตามผู้วิจัยเห็นว่า โรงเรียนควรใช้กิจกรรมการนิเทศหลาย ๆ อย่าง

ประกอบกัน สำหรับการนิเทศที่มุ่งเน้นทางด้านวิชาการนั้นเป็นเพราะว่างานวิชาการเป็นงานหลักของโรงเรียน ผู้วิจัยเห็นว่าควรมีการนิเทศงานด้านอื่น ๆ ทั้ง 6 งานด้วยปัญหาการขาดการวางแผนการนิเทศที่เป็นระบบและขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถมาให้คำปรึกษา เป็นเพราะโรงเรียนเปิดสอนทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ซึ่งเป็นเรื่องใหม่ของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนในการทำความเข้าใจประกอบกับภาระในการสอนของครู รวมทั้งผู้บริหารก็หนักขึ้น ไม่มีเวลาในการทำการนิเทศ หรือวางแผนการนิเทศให้เป็นระบบได้ ผู้วิจัยเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนควรรักษาให้ความสำคัญเรื่องการนิเทศภายในโรงเรียนให้มากขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งควรกำหนดผู้รับผิดชอบในการนิเทศภายในโรงเรียนไว้ให้ชัดเจนและตัวผู้บริหารเองก็ควรติดตามผลการนิเทศอย่างสม่ำเสมอ โดยผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการนิเทศภายในเป็นอย่างดี และพยายามวางแผนการนิเทศภายในให้เป็นระบบ ทั้งนี้ผู้นิเทศจากภายนอกซึ่งได้แก่ ศึกษานิเทศก์จังหวัด ศึกษานิเทศก์อำเภอ ควรมีการนิเทศโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาอย่างสม่ำเสมอร่วมกับผู้บริหารโรงเรียนอันจะส่งผลให้การนำหลักสูตรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

การวัดและประเมินผลการเรียน ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนมีวัตถุประสงค์ในการวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ของแต่ละวิชาโดยใช้แบบทดสอบซึ่งครูประจำวิชาและคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสร่วมกันจัดทำ และนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงการสอนของตนและตัดสินผลการเรียน ผู้บริหารให้การสนับสนุนเพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดผล และประเมินผลโดยการประชุมชี้แจงให้ทราบและจัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้องให้ครูไปศึกษาปัญหาพบว่าครูขาดทักษะในการวิเคราะห์ข้อสอบและบุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวัดและประเมินผลการเรียน ผู้วิจัยเห็นว่า การที่โรงเรียนมีวัตถุประสงค์ในการวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้แต่ละวิชานั้นเป็นการดำเนินการที่ถูกต้องและสอดคล้องกับหลักการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ประการหนึ่งคือ การประเมินผลการเรียนต้องให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ของแต่ละวิชา สำหรับแบบทดสอบซึ่งเป็นเครื่องมือการวัดผลครูประจำวิชาและคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสร่วมกันจัดทำซึ่งนับว่าเป็นวิธีการที่ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดตั้งคณะกรรมการจัดทำเป็นการระดมสมองจากครูผู้สอนในกลุ่มวิชาเดียวกัน ทำให้

ได้แบบทดสอบที่มีมาตรฐานใช้ในกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา และจากผลการวิจัย เรื่องการนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงการสอน และตัดสินผลการเรียน แสดงให้เห็นว่า ครูได้ปฏิบัติตามหลักการและวิธีการในการวัดและประเมินผล ซึ่งมีประโยชน์ทำให้ครูสามารถสอน ช่อมเสริมได้ตรงจุดนักเรียนก็ได้ทราบข้อบกพร่องของตนว่ามีอะไรบ้าง ทำให้ครูสามารถค้นคว้า หาความรู้เพิ่มเติมในส่วนนั้น ๆ ได้ สำหรับปัญหาครูขาดทักษะในการวิเคราะห์ข้อสอบและบุคลากร ขาดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการวัดและประเมินผลการเรียน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิจิตร นุชบา (2534) เรื่องสภาพการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ- การประถมศึกษาแห่งชาติในเรื่องบุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการวัดผลและ ประเมินผลการเรียนผู้วิจัยเห็นว่า หน่วยงานต้นสังกัด ควรจัดประชุมปฏิบัติการในเรื่องดังกล่าว เพื่อให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจ และปฏิบัติการวัดผลประเมินผลได้ถูกต้อง

การจัดกิจกรรมสนับสนุนการใช้หลักสูตร ผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนจัดกิจกรรม ลูกเสือยุวกาชาด การประชาสัมพันธ์ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมอิสระ ส่วนปัญหาพบว่า ขาดงบประมาณและสิ่งอำนวยความสะดวกไม่เพียงพอ กิจกรรมสนับสนุนการใช้หลักสูตรที่จัดใน โรงเรียนดังกล่าวเป็นกิจกรรมที่ดี มีประโยชน์ต่อผู้เรียน ประการสำคัญในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับหลักสูตรและพัฒนาด้านจริยธรรมอย่างสม่ำเสมอและเมื่อโรงเรียนจัดการเรียน ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจำเป็นต้องจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับหลักสูตรมัธยมศึกษา ตอนต้นด้วย ส่วนการจะจัดกิจกรรมใดนั้นต้องคำนึงถึงความเหมาะสมกับสภาพของโรงเรียน และสภาพท้องถิ่น โรงเรียนจึงต้องมีการวางแผนในการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ครู ใน การจัดกิจกรรมต่าง ๆ สำหรับในเรื่องของปัญหาผู้วิจัยเห็นว่า โรงเรียนสำนักงานการประถม- ศึกษาลำปาง ควรมีการประสานงานกับหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อของบประมาณในการจัด หรือติด ต่อประสานงานกับสถานประกอบอาชีพอิสระในท้องถิ่น เพื่อขอความร่วมมือในการฝึกงาน หรือ เข้าไปจัดกิจกรรมต่าง ๆ จะช่วยแก้ปัญหาได้ในระดับหนึ่ง นอกจากนี้อาจจะเชิญวิทยากรที่มี ความรู้ความสามารถในท้องถิ่น มาร่วมจัดกิจกรรมให้กับโรงเรียน เช่น ช่างฝีมือต่าง ๆ เกษตรตำบล แพทย์ประจำตำบล เป็นต้น

3. ด้านการติดตามประเมินผล ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร ภาคเรียนละ 1 ครั้ง โดยที่ใช้เครื่องมือคือ แบบบันทึกการปฏิบัติงาน และนำผลการประเมินไปใช้เพื่อแก้ไขเรื่องที่ยกพร่องและเป็นปัญหาในด้านปัญหาพบว่า ขาดผู้รับผิดชอบในการติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรโดยตรง ผู้วิจัยเห็นว่าการติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการที่จะทราบว่าการนำหลักสูตรไปใช้ประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใดมีจุดบกพร่องที่เป็นปัญหาในด้านใดบ้าง เพื่อจะได้ดำเนินการแก้ไขหรือส่งเสริมให้การใช้หลักสูตรมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ผู้วิจัยเห็นว่า โรงเรียนควรมอบหมายให้บุคลากรที่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรรับผิดชอบในการติดตามการใช้หลักสูตรร่วมกับผู้บริหารโรงเรียน และสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดควรมีการติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรในโรงเรียนควบคู่กันด้วย โดยอาจกำหนดระยะเวลาในการติดตามและประเมินไว้ให้ชัดเจน เพื่อสะดวกในการปฏิบัติงาน

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งนี้

1. สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

1.1 ควรมีการประชุมปฏิบัติการ สัมมนา อบรมมาให้กับศึกษานิเทศก์จังหวัดศึกษานิเทศก์อำเภอ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาระดับพื้นฐานและผู้เกี่ยวข้องในหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อเป็นการเตรียมบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร เป็นการสร้างความมั่นใจให้กับคณะครูอาจารย์ในการใช้หลักสูตร และควรชี้แจงให้เห็นความสำคัญในการประชาสัมพันธ์หลักสูตรตลอดจนการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานภายนอกอื่น ๆ

1.2 ควรมีการจัดสรรในด้านบุคลากร งบประมาณ และเอกสารหลักสูตรให้กับโรงเรียนขยายโอกาสอย่างทั่วถึง

1.3 ควรมีการนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตรในโรงเรียนขยายโอกาสให้ทั่วถึงและสม่ำเสมอ

2. สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด

2.1 ควรจัดให้มีการประชุม อบรม สัมมนา ให้แก่ผู้บริหารโรงเรียนและครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาระดับพื้นฐาน ให้มีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับหลักสูตร ฉบับปรับปรุงตลอดจนการจัดการเรียนการสอนในกลุ่มวิชาต่าง ๆ การทำแผนการสอน การสร้างเครื่องมือทดสอบ และการจัดการนิเทศภายในโรงเรียน อันจะทำให้การใช้หลักสูตรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 ควรมีการประสานงานกับหน่วยงานทางการศึกษาต่าง ๆ เช่น มหาวิทยาลัย วิทยาลัยครู วิทยาลัยอาชีวศึกษาในจังหวัด หรือ จังหวัดใกล้เคียง เพื่อขอความร่วมมือและช่วยเหลือในด้านวิทยากร เอกสารความรู้ต่าง ๆ สื่อการเรียนการสอนแก่โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาระดับพื้นฐาน

2.3 ควรมีการประสานงานกับหน่วยงานต้นสังกัด ในเรื่องการจัดสรรงบประมาณ เอกสารหลักสูตร บุคลากร สื่อการเรียนการสอนให้กับโรงเรียนขยายโอกาสโดยเร่งด่วน

2.4 ควรมีการจัดหาเอกสาร ตำราเกี่ยวกับเทคนิควิธีสอน การสร้างเครื่องมือวัดผล คู่มือการทำแผนการสอนย่อย คู่มือการจัดกิจกรรมสนับสนุนการใช้หลักสูตรให้กับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาระดับพื้นฐาน

2.5 ควรมีการนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตรในโรงเรียนอย่างใกล้ชิด และสม่ำเสมอ

3. สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ

3.1 ควรมีการติดต่อประสานงานกับสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดและหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อขอความช่วยเหลือ สนับสนุนด้านบุคลากร งบประมาณ เอกสารหลักสูตร สื่อการเรียนการสอน วิทยากร รวมทั้งมีการติดต่อกับสถานประกอบการในท้องถิ่นในเรื่องของวิทยากร และการฝึกอาชีพของนักเรียน

3.2 ควรจัดให้มีการอบรม ประชุมสัมมนา ผู้บริหารโรงเรียน และครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอ ให้มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับหลักสูตร ฉบับปรับปรุง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในกลุ่มวิชาต่าง ๆ การสร้างเครื่องมือทดสอบ และการจัดการนิเทศภายในโรงเรียน การทำแผนการสอน เป็นต้น

3.3 ควรมีการวางแผนการนิเทศ ติดตามผลการใช้หลักสูตรให้เป็นระบบ และทำการนิเทศอย่างสม่ำเสมอ ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

4. โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

4.1 ผู้บริหารโรงเรียน

4.1.1 ควรมีการประสานงานกับสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด

สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในด้านงบประมาณ บุคลากร เอกสารหลักสูตร สื่อการสอน เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ครูผู้สอน ตลอดจนประสานงานกับสถานประกอบการในท้องถิ่น สถานฝึกงานอาชีพ เพื่อส่งนักเรียนไปฝึกงาน

4.1.2 ให้ความสำคัญและกำลังใจแก่คณะครูในโรงเรียน โดยอาจจะยกย่องผลงานหรือพูดให้กำลังใจ จะทำให้ครูมีความมั่นใจในการปฏิบัติการสอนยิ่งขึ้นตลอดจนเผยแพร่ความรู้ที่ได้จากการอบรม ประชุม สัมมนา แก่คณะครูในโรงเรียน

4.1.3 สนับสนุนให้ครูผู้สอนเข้ารับการอบรม ประชุม สัมมนา เรื่องหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การทำแผนการสอน การสร้างเครื่องมือทดสอบ และมีการติดตามผลการนำไปใช้

4.1.4 มีการวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างเป็นระบบจะช่วยให้การใช้หลักสูตรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

4.1.5 จัดครูเข้าสอนตามวุฒิ ในกรณีที่ไม่มีความรู้ที่มีวุฒิตามต้องการอาจจัดครูเข้าสอนตามความสนใจ ตามความสามารถ หรืออาจเชิญวิทยากรจากภายนอกมาช่วยสอนเป็นครั้งคราว

4.1.6 เตรียมจัดระบบข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนในด้านต่าง ๆ โดยให้มีผู้รับผิดชอบดำเนินการ

4.1.7 เตรียมวางแผนการประชาสัมพันธ์หลักสูตรไปยังนักเรียน ผู้ปกครอง และหน่วยงานภายนอก เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจหลักสูตรยิ่งขึ้น

4.1.8 เตรียมวางแผนในการจัดระบบบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ

4.1.9 ควรมีการติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างใกล้ชิดสม่ำเสมอ หรืออาจมอบหมายให้มีผู้รับผิดชอบในการดำเนินการโดยเฉพาะ

4.2 ครูผู้สอน

4.2.1 ควรนำความรู้ที่ได้รับจากการอบรม ประชุม สัมมนา เกี่ยวกับหลักสูตรมาใช้ให้เกิดประโยชน์แก่การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มากที่สุด

4.2.2 นำความรู้ที่ได้รับจากการอบรม ประชุม สัมมนา มาเผยแพร่ให้คณะครูในโรงเรียนขยายโอกาสที่ยังไม่ได้รับการอบรม เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจหลักสูตรยิ่งขึ้น

4.2.3 ติดต่อประสานงานและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับครูในกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาส และโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เพื่อนำความรู้ประสบการณ์ที่ได้รับมาเป็นประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอน

4.2.4 ประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตรไปยังนักเรียน และบุคคลภายนอก เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตร มัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดในจังหวัดอื่น ๆ
2. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับ การประเมินผลการใช้หลักสูตร ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน